

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CONCILIIS, ET|| ECCLESIA MILITANTE,|| QVATVOR LIBRIS||
COMPREHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

X. Concilia generalia vtilia esse, & suo quodam modo necessaria , non
tamen absolutè & simpliciter.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53873)

etio, ad Concilium generale spectaret decernere de electione futuri Pontificis, quanquam non est verisimile id aliquando euenturum.

SEXTA est, reformatio generalis abusuum & vitiorum, quæ in Ecclesiam irrepunt; tamen enim solus Pontifex potest leges toti Ecclesiæ præscribere, tamen longè suavius res agitur cum approbante Concilio generali summus Pontifex eiusmodi leges præscribit. Hinc videmus omnia ferè generalia Concilia canones edidisse de reformatione. Vide Ioannem de Turrecremata lib. 3. cap. 9. & 10.

CAPVT X.

Concilia generalia utilia esse, & suo quodam modo necessaria, non tamen absolutè & simpliciter.

His causis, ob quæ Concilia congregari diximus, facile erit iudicare, sintne modò utilia, an etiam planè necessaria Concilia ad Ecclesiæ cõseruationem. Et quidem de generalibus Conciliis ita statuo, eiusmodi Conciliorum conuocationes utilissimas, & suo quodam modo necessarias, non tamen absolutè, & simpliciter necessarias esse. Id quod mihi facile persuadeo. Primùm ex eo, quod primis trecentis annis caruit Ecclesia Conciliis generalibus, nec tamen periit. Quemadmodum enim annis illis CCC. Ecclesia sine Conciliis generalibus incolumis mansit, sic etiam potuisset sine dubio aliis CCC. & rursus aliis DC. atque aliis mille permanere; nam non defuerunt illo etiam tempore multæ hæreses, multa schismata, multa vitia, atque abusus, quæ tamen omnia Ecclesiam Catholicam, tamen Conciliorum generalium præsidio destitutam, opprimere non potuerunt.

Denique accedit etiam illud, quod nulla ex enumeratis causis generale Concilium absolutè necessarium esse conuincit. Nam primum emendatio vitiorum & abusuum, (vt à postrema causa incipiamus) fieri potest satis commodè, tum per leges summi Pontificis, tum per Conciliorum prouincialium

cialium decreta, licet suavius id fiat, ut diximus, per Concilia generalia.

Illam autem causam de electione summi Pontificis fieri non potest, si moraliter, non Metaphysicè loquimur, ut vnquam vsu veniat. Quis enim credat futurum aliquando, ut Cardinales, aut nō velint, aut non possint creare Pontificem? quod si etiam id accideret, vix dubium esse posset, ad quos pertineret electio. Nam cum Romanus Episcopatus euectus sit ad summum Ecclesiæ Pontificatum, eorum sine dubio est, summum Pontificè eligere, quorum est Romanum Episcopum eligere. Quorum autem sit Romanum Episcopum eligere, non magis dubium esse posset remotis Pontificum constitutionibus, quàm ad quos pertineat aliarum ciuitatum Episcopos eligere. Sed de hac re alibi dicendum erit.

Illud constat, propter eiusmodi causam nullam hactenus Concilium generale conuocatum esse. Quod idem de quarta causa dici potest. Nam propter suspensiones de doctrina, & vita Pontificum, nunquam conuenerunt, nisi provincialia, aut nationalia Concilia. Nec sanè videtur maiori Concilio opus esse; nam dum est verè Pontifex, non potest ab vlllo Concilio iudicari, nisi fortè tribuat ipse Concilio potestatem examinandi causam suam, & sententiam discretiuam, nō tamen coactiuam ferendi: hanc autem potestatem æquè potest Papa tribuere Concilio particulari, atque vniuersali.

Iam verò tertia causa duplici nomine non exigit necessariò generale Concilium; primùm, quia non est absolutè necessarium, ut communi hosti, qualis est Turca, resistatur. Si enim Ecclesia conseruari potuit sub immanissimis persecutionibus Neronis, Domitiani, Decij, Diocletiani, cur non posset etiam sub persecutione Turcarum? Deinde quis non videt etiam sine generali Concilio posse bellum indici communi hosti, quemadmodum saepe factum est?

Denique nec primam, aut secundam causam necessariò postulare Concilij generalis conuocationem, testantur præterita tempora. Nam si ad extinguendas septem hæreses celebrata sunt septem Concilia generalia, plusquam centum hæreses extinctæ sunt à sola Apostolica sede, cooperantibus Conciliis particularibus, & si vnū schisma sublatum est per
gene-

generale Concilium Constantiense, schismata supra quinque & viginti sine Concilio generali sublata sunt.

At sanctus AVGVSTINVS libro 4. contra duas epistolas Pelagianorum, cap. 12. affirmat, paucas quasdam hæreses fuisse, ad quas superandas necessarium fuerit Concilium plenarium Occidentis & Orientis. Sanctus quoque LEO in epist. 43. ad Martianum, laudat Martianum Augustum, quod Synodum generalem à se postulatam, etiã ipse necessariam iudicauerit.

S. ISIDORVS in præfatione Conciliorum scribit, ante Constantini tempora, Christianam Ecclesiam in varias hæreses diuisam fuisse, quod propter Imperatorum persecutiones non liceret Episcopis Concilia celebrare: vbi sine dubio de generalibus Conciliis loquitur. Constat enim ante tempora Constantini, multa Concilia particularia celebrata fuisse. Quare velle videtur Isidorus, Concilia generalia simpliciter esse necessaria ad hæreses extirpandas.

Item S. EUGENIVS Episcopus Carthaginensis, vt Victor testis est, lib. 2. de persecutione Vandalica, cum vrgeretur à Rege Hunerico, vt de fide cum Arianis Episcopis conferret, respondit, causam fidei communem esse toti Catholicæ Ecclesiæ, proinde conuocandos esse Episcopos ex omnibus Ecclesiæ partibus, ac præcipuè significandam rem totam esse Ecclesiæ Romanæ, quæ caput est omnium Ecclesiarum. Qua responsione significauit Eugenius, ad explicandas quæstiones fidei, Concilium generale omnino necessarium esse.

Denique, antiqua illa quæstio, esentne rebaptizandi ab hæreticis baptizati? nunquam finiri potuit, donec accessit sententia Concilij generalis, etiamsi multæ præcessissent Conciliorum particularium, & sedis Apostolicæ definitiones: videtur igitur ad controuersias fidei terminandas simpliciter necessaria Synodus generalis. De qua re sic loquitur S. AVGVSTINVS lib. I. de Baptismo contra Donatistas, capite 7. *Quæstionis, inquit, huius obscuritas prioribus Ecclesia temporibus ante schisma Donati magnos viros, & magna caritate præditos Patres Episcopos ita inter se compulit, salua pace, disceptare, & fluctuare, vt diu Conciliorum in suis quibusq; regionibus diuersa statuta mutauerint, donec plenario*

totius

totius orbis Concilio, quod saluberrimè sentiebatur, etiam remotis dubitationibus firmaretur. Et cap. 18. Hoc, inquit, de Baptismo piè credamus, quod Vniuersa Ecclesia à sacrilegio schismatis remota custodit. In qua tamè, si aliud aliq, & aliud aliq, adhuc de ista questione, salua pace, sentirent, donec Vniuersali Concilio Vnum aliquid eliquatum sincerumq; placuisset, humana infirmitatis errorem excusaret caritas Vnitatis. Et lib. 2. cap. 4. Nec nos, inquit, tale aliquid auderemus asserere, nisi Vniuersa Ecclesia concordissima auctoritate firmati, cui & ipse sine dubio cederet, si iam illo tempore questionis huius Veritas eliquata, & declarata per plenarium Concilium solidaretur. Hæc Augustinus.

Sed ad primum testimonium A V G V S T I N I, non est difficile respondere; nec enim docet Augustinus, Concilia generalia vilo vnquam tempore fuisse simpliciter necessaria, sed solùm necessaria quodam modo, hoc est, vt suauius, & maturius pax Ecclesiis redderetur. Siquidem Augustinus quo in loco scripsit, ad hæresim quandam, hoc est, Arianam comprimendam, necessarium fuisse Concilium generale, in eodem scripsit, hæresim Pelagianam, aliasque plurtimas sine Concilio generali comprimipotuisse. Si autem quæras, quare magis egerit generali Concilio causa Arianorū, quàm Pelagianorum, non respondebit Augustinus, quia obscurior fuerit quæstio ab Arianis in Ecclesiam introducta, quàm à Pelagianis; id enim non videtur esse verum, cum multò plura & clariora sint in Scripturis testimonia pro diuinitate Christi aduersus Arianos, quàm pro peccato originali aduersus Pelagianos: sed quia Pelagianorum hæresis, Deo sic volente ac disponente, breui damnata fuit ab vniuersa Ecclesia, cum summa pace & consensione id ipsum decreuerit Apostolica sedes Romæ, Concilia Orientalium in Palæstina, & Occidentalium in Africa. Hæresis autem Ariana multos Episcopos patronos ab ipso suo exordio habere cœpit, qui nō videbantur facilè quieturi, nisi summa totius Ecclesiæ auctoritate obruerentur. Itaque ad hæresim Pelagianam extinguendam non fuit necessarium generale Concilium, necessarium autem fuit ad extinguendam hæresim Arianam; quoniam illa commodè, & facilè ab Apostolica sede, cooperantibus Conciliis prouincialibus variorum locorum, com-

pressa est; hæc autem, etsi tandem ab eadem Apostolica sede, & prouincialibus Conciliis comprimi potuisset, non tamen æquè commodè ac facilè.

Idem ad testimonium **S. LEONIS** responderi potest. Iudicauit enim **S. Leo**, necessarium Concilium generale Chalcedonense, vt eius auctoritate destrui posset id, quod perperam egerat Concilium generale Ephesinum secundum. At hanc non fuisse absolutam necessitatem, sed aliqualem duntaxat, perspicuum est ex Concilij Ariminensis irritatione. Fuit enim Ariminense Concilium generale, & frequentissimum, ac longè celebrius Ephesino secundo, & tamen à Pontifice Damaso sine vllius generalis Concilij præsidio irritatum fuit. De qua re vide epistolam Damasi ad Episcopos Illyrici, & epist. 52. Basilij ad Athanasium.

Eodem modo exponere cogimur testimonium **ISIDORI**; nam quod ipse ait, ante Cōstantini imperium Ecclesiam diuisam fuisse in varias hæreses, quia non dabatur Episcopis facultas congregandorum Conciliorum, & eo modo plebium docendarum: si absolutè intelligatur, apertissimè falsum est. Nam & ante tempora Cōstantini plurimæ hæreses sunt à Conciliis Episcoporum penitus sublatae, & extinctæ, & post tempora Cōstantini, nō defuerunt hæreses nouæ, quæ Ecclesiam longissimo tempore vexauerunt. Certè Nestorianæ, & Eutyebianæ hæreses nunquam penitus eradicari potuerunt, & tamen post Cōstantini tempora exortæ sunt, & in iis extirpandis Concilia generalia sæpius laborarunt. Id igitur solum **Isidorus** significare voluit, tempore Cōstantini Concilia generalia celebrari cœpisse, atq; eam rem ad comprimendas hæreses vtilissimam existisse.

Iam verò quid **S. EVGENIUS** sibi voluerit, explicat ibidem **Victor Vticensis**. Scribit enim **Eugenium** mentionem fecisse Concilij generalis, & transmarinarum Ecclesiarum, cū vocaretur ad conferendum de fide cum Arianis; non quod non essent in Africa viri doctissimi, qui tutò possent cōmitti cum Episcopis Arianis, sed quod existimabat transmarinos Doctores, si in Africam venissent, liberius acturos causam fidei, cū non essent subiecti Regi **Vandalorum**, cui Africani Episcopi subiecti erant. Nec tamen mentitus est **Eugenius**, cū ait, causam fidei esse communem, & se

NON

non posse sine transmarinis Episcopis causam illam suscipere; nam etsi absolutè licebat ei conferre cum Arianis de fide, vt sæpe aliàs in eadem regione cõtulerant Catholici cum Donatistis, tamen non expediebat eo tempore, & proinde nec licebat sine manifesto periculo. Itaque verè non poterat Eugenius sine transmarinis collegis prouinciam illam suscipere, non quia deerat auctoritas, sed quia deerat oportunitas; nec iniquitas, sed prudentia fuit, tyranni illius petitionem sententiæ ambiguitate eludere.

Restat VLTIMA illa obiectio, de Baptismo hæreticorũ, quæ soluitur duobus modis. PRIMVM enim fortassè non est verum, quod Augustinus putabat, quæstionem illam non potuisse finiri ante Concilij generalis sententiam. Nam Concilium generale primum fuit Nicænum tempore Constantini celebratum. Scribit autem S. HIERONYMVS in Dialogo contra Luciferianos, illos ipsos Episcopos, qui cum Cypriano decreuerant, hæreticos esse rebaptizandos, postea cõtrarium protulisse decretum. Ex quo colligitur, eos Episcopos tandem sententiæ Stephani Romani Pontificis acquiescisse, qui tamen omnes mortui sunt ante tempora Nicæni Concilij.

Idem quoq; Hieronymus in libro de scriptoribus Ecclesiasticis, scribit, Dionysium Alexandrinum in sententiam Cypriani de rebaptizatione concessisse; quod etiam indicat Eusebius lib. 7. hist. cap. 4. & tamen constat eundem Dionysium paulò pòst mutasse sententiam, nec fuisse ausum rebaptizare quendam hominem, quem certò constabat ab hæreticis baptizatum, vt idem refert Eusebius lib. 7. hist. cap. 8. Quid, quod ipse etiam Augustinus in epist. 48. ad Vincenrium suspicatur, Cyprianum retractasse sententiam suam? Itaque probabile est, etiam ante Nicænum Concilium, auctoritate sedis Apostolicæ, quæstionem illam apud omnes Catholicos fuisse finitam, sed etiam si quæstio finita nõ fuisset vsque ad Concilij plenarij determinationem, vt Augustinus dicit, non tamen inde colligere oporteret, non potuisse finiri; nam licet Apostolicæ sedi cooperantibus prouincialibus Conciliis controuersiam illam finiendi auctoritas non deesset, maluerunt tamen sancti illi Pontifices differre in tempus aliud magis opportunum absolutam determinationem

nem eius quæstionis, quàm tot magnos viros ab Ecclesia separare: quia verò temporis oportunitas non antè se obtulit, quàm cùm Nicænum Concilium celebraretur; idcirco Augustinus toties repetit, in Concilio plenario orbis terræ, quæstionem illam tandem esse finitam.

AT, INQVIES, Stephanus Papa, congregato Concilio quodam particulari, iussit non rebaptizari, & excommunicandos censuit eos, qui rebaptizarent, vt scribit Dionysius Alexandrinus, Eusebio teste lib. 7. hist. cap. 4. & Augustinus libro de vnico Baptismo, cap. 14. Igitur quæstionem Papa cum particulari suo Concilio finire voluit, nec potuit. Proinde necessaria videntur omnino Concilia generalia.

RESPONDEO, vt lib. IV. de Pontifice cap. VII. iam antè respondi, Stephanum quidem iussisse, ne ij rebaptizarentur, qui essent ab hæreticis baptizati, ac censuisse etiam rebaptizatores esse excommunicandos, non tamen re ipsa illos excommunicasse, id quod manifestè colligitur ex multis antiquis auctoribus. Nam ipse in primis CYPRIANVS in epistola ad Pompeium, non ait, Stephanum excommunicasse, sed excommunicandos putasse, qui contrà facerent: *Sacerdotes, inquit, Dei Veritatem, Christi & Ecclesie Vnitatem tuentes, abstinentos putat.* Et in epistola ad Iubaianum dicit, se cum collegis suis contrariis sentientibus pacem habere, quod certè non diceret, si aut ab illis ipse excommunicatus fuisset, aut ipse eos excommunicasset: *Nos, inquit, quantum in nobis est, propter hæreticos, cum collegis, & Coëpiscopis nostris non contendimus, cum quibus diuinam concordiam, & dominicam pacem tenemus.*

HIERONYMVS in Dialogo contra Luciferianos de Cypriano sic loquitur: *In cõmunione eorum permansit, qui sententia sua contraierant.* AVGVSTINVS lib. I. de Baptismo, cap. 7. dicit magnos viros, & Ecclesie Patres atque Episcopos, hoc est, Stephanum, & Cyprianum, salua pace & caritate dissensisse. PACIANVS epist. 2. ad Sympronianum: *Cyprianus, inquit, in concordia omnium, in pace communi, in confessorum grege passus est.* VINCENTIVS Lyrinensis in suo libello: *O rerum, inquit, mira conuersio, auctores eiusdem opinionis, Catholici; confestatores verò, hæretici iudicantur. Absoluuntur magistri, condemnantur discipuli, conscriptores librorum*

librorum filij regni erunt; assertores Verò gehenna suscipiet. Nam quis illud Sanctorum omnium, et Episcoporum, & Martyrum lumen beatissimum Cyprianum, cum ceteris collegis suis in aeternum dubitet regnaturum esse cum Christo? aut quis contra tam sacrilegus, qui Donatistas & ceteras pestes, quae illius auctoritate Concilij rebaptizare se iactitant, in sempiternum neget arsuos esse cum Diabolo?

CAPVT XI.

Concilia Episcoporum aliqua simpliciter esse necessaria.

 VAMVIS autem generalia Concilia, non sint absolutè necessaria, tamen Concilia aliqua, siue generalia, siue particularia sint, omnino necessaria esse ad bonam Ecclesiae gubernationem, vix in questionem reuocari posse dubito: Nam si *necesse est, vt veniant scandala*, vt ait Dominus Matth. 18. & *oportet haereses esse*, vt Apostolus ait, 1. Cor. 11. certè necesse est etiã, vt in Ecclesia sit certum aliquod iudicium, quo & scandala tolli, & haereses damnari possint, alioqui breui tempore Ecclesia vniuersa in partes scinderetur & periret: Nam *omne regnum in seipsum diuisum desolabitur*. Matth. 12.

Etsi verò summus Pontifex iudex est, vice Christi, omnium controuersiarum, eique obtemperare debet fraternitas vniuersa, vt Cyprianus loquitur lib. 1. epist. 3. & nos in libris de Pontifice multis argumentorum generibus demonstraui-
mus; tamen non debet Pontifex in controuersis fidei dijudicandis, aut solo suo iudicio fidere, aut expectare diuinam reuelationem, sed adhibere diligentiam, quantam res tanta postulat, & ordinaria media; & tum demum expectare assistentiam Spiritus sancti, & directionem diuinam.

Porro medium ordinarium, ac proinde necessarium, esse Concilium, magnum aut paruum, vnum vel plura, prout ipse iudicauerit, facile probari potest. PRIMVM ex diuina illa promissione Matth. 18. *Vbi fuerint duo, vel tres congregati in nomine meo, illic sum in medio eorum*. Hunc enim locum de Conciliis intelligit Synodus Chalcedonensis in